

Πρόγραμμα **LIFE** + Φύση και Βιοποικιλότητα
LIFE + Nature and Biodiversity program

LIFE10NAT/GR/000637 ANDROSSPA

Συνοπτική παρουσίαση
(Layman's report)

Η Ταυτότητα του Προγράμματος LIFE ANDROS

Πρόγραμμα LIFE + Φύση και Βιοποικιλότητα
LIFE10NAT/GR/000637 ANDROSSPA
Διάρκεια: 1 Σεπτεμβρίου 2011 – 28 Φεβρουαρίου 2017
Συντονιστής: Δήμος Άνδρου

Εταίροι:
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
NCC ΕΠΕ – Εταιρεία συμβούλων περιβαλλοντικού σχεδιασμού

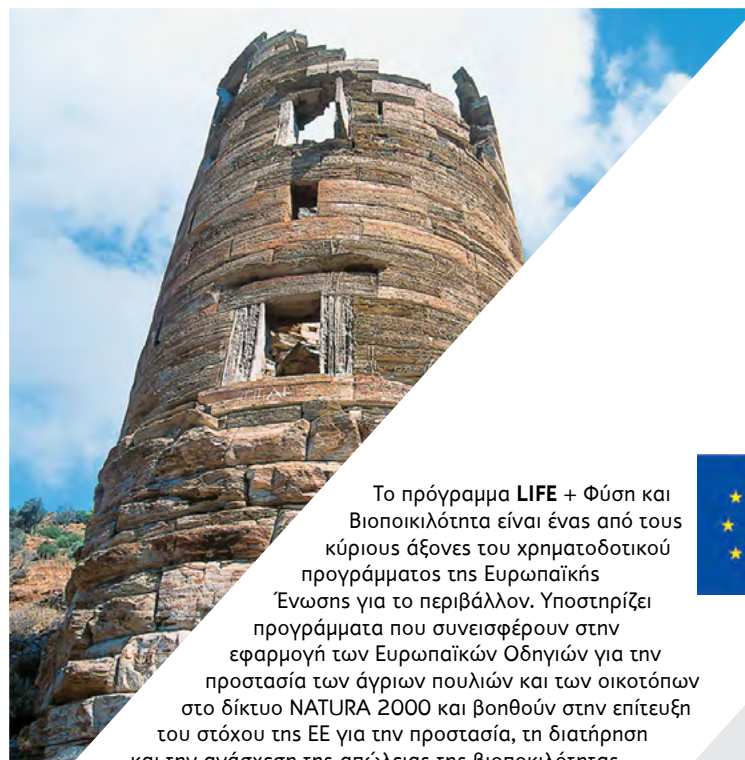
Προϋπολογισμός: 1.805.749 €
Συμμετοχή της ΕΕ: 75%
Οικονομική στήριξη: Πράσινο Ταμείο –
Υπουργείο Περιβάλλοντος

Επικοινωνία:
www.androslife.gr
www.facebook.com/LifeAndros
info@androslife.gr

Κέντρο Ενημέρωσης Προγράμματος Life:
Όρμος Κορθίου Ανδρου – Τηλ. & fax: 22820 62319
Δήμος Ανδρου:
Χώρα Ανδρου, 84500 – Τηλ. 22823-60200
[email: dimos@andros.gr](mailto:dimos@andros.gr) – [website: www.andros.gr](http://www.andros.gr)

Κείμενα:
Γιάννης Μηνδρινός – Ισίδωρος Νικολάου - NCC -
Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Φωτογραφίες: Αρχείο LIFE Άνδρος, αρχείο NCC,
αρχείο ΕΟΕ, MathStudio, Πουρσανίδης

Το πρόγραμμα LIFE + Φύση και Βιοποικιλότητα είναι ένας από τους κύριους άξονες του χρηματοδοτικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον. Υποστηρίζει προγράμματα που συνεισφέρουν στην εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για την προστασία των άγριων πουλιών και των οικοτόπων στο δίκτυο NATURA 2000 και βοηθούν στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για την προστασία, τη διατήρηση και την ανάρρωση της απώλειας της βιοποικιλότητας.

Το NATURA 2000 είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων οικολογικών περιοχών, που ιδρύθηκε το 1992 και στόχο έχει την εξασφάλιση της μακρόχρονης επιβίωσης των πιο πολύτιμων και απειλούμενων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης.

Layman's report LIFE ANDROS

LIFE + Nature and Biodiversity program
LIFE10NAT/GR/000637 ANDROSSPA
Duration: 1 September 2011 – 28 February 2017
Beneficiary: Municipality of Andros

Partners: Hellenic Ornithological Society
NCC Ltd. – Natureconsultingfirm

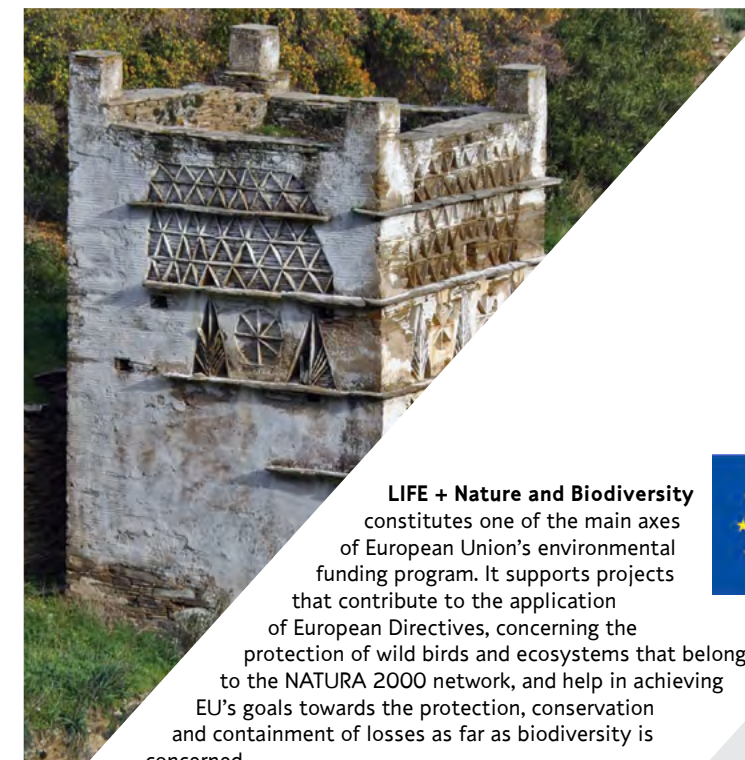
Budget: 1.805.749 €
EU contribution: 75%
Financial support: Green Fund - Ministry of Environment

Contact information:
www.androslife.gr
www.facebook.com/LifeAndros
info@androslife.gr

Korthi Life Project Information Center:
Ormos, Korthi, Andros – Tel. & fax: 22820 62319
Municipality of Andros:
Chora, Andros, 84500 – Tel. 22823-60200
[email: dimos@andros.gr](mailto:dimos@andros.gr) – [website: www.andros.gr](http://www.andros.gr)

Writers:
Giannis Mindrinos – Isidoros Nikolaou - NCC -
Hellenic Ornithological Society

Photography: LIFE Andros, NCC, HOS, MathStudio,
Poursanidis

LIFE + Nature and Biodiversity constitutes one of the main axes of European Union's environmental funding program. It supports projects that contribute to the application of European Directives, concerning the protection of wild birds and ecosystems that belong to the NATURA 2000 network, and help in achieving EU's goals towards the protection, conservation and containment of losses as far as biodiversity is concerned.

NATURA 2000 is a pan-European network of ecologically interesting protected areas, which was established in 1992, aiming to guarantee the long-lasting survival of the most precious and endangered species and habitats of Europe.

Η περιβαλλοντική μοναδικότητα της Άνδρου

Η Άνδρος είναι ένα ξεχωριστό νησί, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων. Οι ορεινοί όγκοι, σε συνδυασμό με τις πλούσιες βροχοπτώσεις που δέχεται κάθε χρόνο έχουν ως αποτέλεσμα την παρουσία σημαντικών οικοσυστημάτων στην Άνδρο. Τα δάση καστανιάς, τα δάση σκλήθρου, οι παρόχθιες συστάδες ιτιάς και λεύκας είναι μοναδικά στις Κυκλάδες. Υπάρχουν, ακόμη, εκατοντάδες ρυάκια που καταλήγουν σε μικρούς παραλιακούς υγρότοπους και βάλτους. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με τον ορεινό χαρακτήρα του τοπίου, τις μικρές νησίδες που βρίσκονται γύρω από το νησί, αλλά και την αφθονία της τροφής που υπήρχε παλαιότερα λόγω των γεωργικών καλλιιεργειών, είχαν ως αποτέλεσμα η Άνδρος να φιλοξενεί σημαντικούς πληθυσμούς δυο προστατευόμενων ειδών θαλασσοπουλιών, του Θαλασσοκόρακα και του Αιγαιόγλαρου. Στα απόκρημνα φαράγγια του νησιού, καθώς και στους γκρεμούς, φιλοξενούνται επίσης προστατευόμενα και απειλούμενα με εξαφάνιση αρπακτικά, όπως ο Σπιζαετός και ο Πετρίτης. Το πιο emblematico, όμως, είδος πουλιού που φωλιάζει στις νησίδες γύρω από την Άνδρο και αναπαράγεται σε αυτές είναι ο Μαυροπετρίτης. Πρόκειται για ένα είδος γερακιού που διαχειμάζει στη Μαδαγασκάρη και κάθε άνοιξη επιστρέφει στο Αιγαίο –και ειδικά την Άνδρο- για να φωλιάσει και να αναπαραχθεί. Υπολογίζεται ότι το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού των μαυροπετρίτων φωλιάζει στις ελληνικές νησίδες. Γεγονός που καταδεικνύει την σημαντικότητα των νησιών του Αιγαίου για τη διατήρηση του είδους.

Andros and its environmental uniqueness

Andros is special when compared with the other islands of the Cyclades. Its mountains, in combination with its high rainfall rates, result in the creation of many important ecosystems on the island. Nowhere else on the Cyclades islands can chestnut forests, alder forests and riparian clusters of willows and poplars be found. Andros, also, has hundreds of streams that end up in small coastal wetlands and swamps. All of the above, in combination with the mountainous landscape, the small islets around the island and the abundance of food that existed in the past because of extended agriculture, resulted in Andros hosting large populations of two protected seabird species, the European shag and the Audouin's Gull. The steep gorges and the precipices of the island host so many protected and endangered predatory species, like the Bonelli's eagle and the peregrine falcon. But the most emblematic bird species that nests and breeds on the islets around Andros is the Eleonora's falcon. It is a falcon species that spends the winter on Madagascar and each spring returns to the Aegean – and especially on Andros – to build nests and lay eggs. It is calculated that 85% of the global Eleonora's falcons' populations nest on Greek islets, a fact that reveals how important are the Aegean islands for the conservation of the species.

What is the LIFE Andros project and which are its goals

The LIFE Andros project, which is realized by the Municipality of Andros with the contribution of the LIFE financial instrument of the European Union and co-funded by the Green Fund, aims in protecting four endangered bird species: the Eleonora's falcon, the Bonelli's eagle, the Audouin's Gull and the Mediterranean shag. The actions taken for the protection of birds, contribute to the bettering of the whole environment of the island and, thus, to the opening of new development paths through ecotourism, hiking tourism and bird watching.

Through targeted interventions, the Project aims to:

- Create better conditions for breeding by providing artificial nests.
- Control the rats' and yellow legged gulls' populations on the islets, in order to ensure reproductive success for the species protected by the project.
- Restore human-induced damages on natural habitats.
- Increase food sources for the protected species, by re-cultivating abandoned agricultural areas and re-populating dovecots that had been empty for decades.

At the same time, thanks to the program, secondary education professors and their students, received educational materials and participated in environmental education activities about wetlands of Andros, in order for them and their families to realize the need for protecting the biodiversity as an integral part of the local natural inheritance.

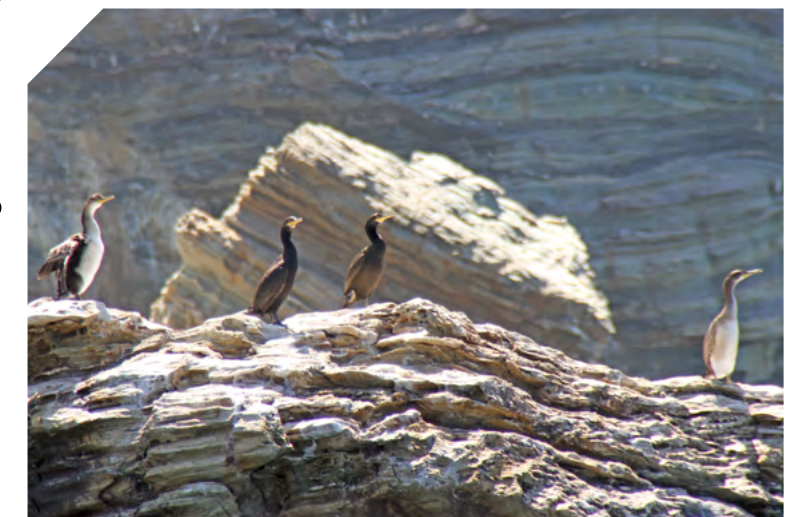
Τι είναι το πρόγραμμα LIFE Άνδρος και πού αποσκοπεί

Το πρόγραμμα LIFE Άνδρος, που υλοποιείται από τον Δήμο Άνδρου με τη συνδρομή του χρηματοδοτικού εργαλείου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου, έχει στόχο την προστασία τεσσάρων απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών πουλιών: Του Μαυροπετρίτη, του Σπιζαετού, του Αιγαιόγλαρου και του Θαλασσοκόρακα. Χάρη στις δράσεις για την προστασία των πουλιών, αναβαθμίζεται σημαντικά ολόκληρο το περιβάλλον του νησιού και ανοίγονται έτσι νέοι δρόμοι ανάπτυξης μέσω του οικοτουρισμού, του περιπατητικού τουρισμού και της ορνιθοπαράτηρησης.

Μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων, το Πρόγραμμα φροντίζει:

- Να δημιουργεί καλύτερες προϋποθέσεις για την αναπαραγωγική διαδικασία, κατασκευάζοντας τεχνητές φωλιές.
- Να ελέγχει τους πληθυσμούς των αρουραίων και των Ασημόγλαρων στις νησίδες, με σκοπό την αύξηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας των ειδών – στόχων του Προγράμματος.
- Να αποκαταστήσει ζημιές που προκλήθηκαν από ανθρώπινες παρεμβάσεις σε βιότοπους.
- Να αυξήσει την τροφή των ειδών – στόχων του Προγράμματος, επανακαλλιεργώντας εκτάσεις που είχαν εγκαταλειφθεί και επαναλειτουργώντας περιστεριώνες οι οποίοι παρέμεναν για δεκάδες χρόνια ανενεργοί.

Παράλληλα, χάρη στο Πρόγραμμα LIFE, καθηγητές της Μέσης Εκπαίδευσης πήραν στα χέρια τους εκπαιδευτικό υλικό και μαθητές μετείχαν σε δραστηριότητες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με επίκεντρο τους υγρότοπους της Άνδρου, ώστε να γίνει συνείδηση σε αυτούς και στο περιβάλλον τους η ανάγκη προστασίας της βιοποικιλότητας, ως αναπόσπαστο στοιχείο της τοπικής φυσικής κληρονομιάς.

Ο πλούτος των υγροτόπων της Άνδρου

Στην Άνδρο υπάρχουν περισσότεροι από 17 παράκτιοι υγρότοποι. Σε κανένα άλλο νησί των Κυκλάδων δεν συναντά κάποιος κάτι ανάλογο.

Σημαντικότεροι είναι οι υγρότοποι της Άχλας και της Βόρνης, που καταλήγουν σε εκβολές με πλούσια βλάστηση από πλατάνια, σκλήθρα, ιτιές, καλαμιές και βούρλα, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία μοναδικής ομορφιάς τοπίων, τα οποία αξίζει όλοι να απολαύσουμε, αλλά και να προστατεύσουμε.

Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι οι υγρότοποι της Άνδρου διαθέτουν πολύτιμα στοιχεία, τόσο σε επίπεδο νησιού, όσο και στον ευρύτερο χώρο του Αιγαίου. Αποτελούν σημαντικό κομμάτι του δικτύου των υγροτόπων που χρησιμοποιούν τα μεταναστευτικά πουλιά, ταυτόχρονα όμως προσφέρουν καταφύγιο για πολλά φυτά, ασπόνδυλα, αμφίβια, ερπετά, θηλαστικά και πουλιά, η ύπαρξη των οποίων εξαρτάται άμεσα από τους υγροτόπους.

The wealth of wetlands of Andros

There are more than 17 coastal wetlands on Andros, a phenomenon that does not occur on any other island of the Cyclades.

The most important wetlands are those of Ahla and Vori, which end up in lush river mouths with plane trees, alders, willows, reeds and rushes, creating uniquely beautiful landscapes which are not only worth enjoying, but also protecting.

The wetlands of Andros are even more notable, because they consist of many important elements, both for Andros and for the general Aegean area.

They are a significant part of the wetland network used by migratory birds and, at the same time, provide shelter for many plants, invertebrates, amphibians, reptiles, mammals and birds, the existence of which depends directly on the wetlands.

Οι παρεμβάσεις του προγράμματος LIFE σε παράκτιους υγροτόπους

Με στόχο την ανάδειξη και την αποκατάσταση των υγροτόπων της Άνδρου, το πρόγραμμα LIFE πραγματοποιεί μικρής κλίμακας διορθωτικές παρεμβάσεις, από τις οποίες αναμένεται να επωφεληθούν άμεσα και τα είδη χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενούνται σε αυτούς. Είτε περιστασιακά -όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, κατά την περίοδο της μετανάστευσης των πουλιών- είτε σε μόνιμη βάση.

Τέτοιες παρεμβάσεις είναι η διατήρηση γλυκού νερού κατά την περίοδο που δεν σημειώνονται βροχοπτώσεις (άνοιξη-καλοκαίρι), οι αλλαγές στην πορεία αγροτικών δρόμων προκειμένου να μην επιβαρύνονται συγκεκριμένα υγροτοπικά οικοσυστήματα, καθώς και παρεμβάσεις για τη δημιουργία νέων καταφυγίων για τα πουλιά που φιλοξενούνται σε αυτούς.

Παράλληλα, δημιουργούνται υποδομές για την περιήγηση και ενημέρωση του επισκέπτη. Τέτοιες είναι η σήμανση στους υγροτόπους και τα μονοπάτια, η δημιουργία παρατηρητηρίων πουλιών και η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων.

Project LIFE's interventions on coastal wetlands

Aiming at the promotion and restoration of wetlands of Andros, LIFE project realizes small scale corrective actions, which are expected to directly benefit all the flora and fauna species that live there, either occasionally – like, for example, during bird migration – or permanently. Such interventions include freshwater conservation when there are no rainfalls (spring – summer), changes on country roads' courses in order to avoid disturbing specific wetland environments, and interventions concerning the creation of new shelters for the birds that live in them.

At the same time, the project sets up the infrastructure necessary for informing visitors, such as marking wetlands and paths, building bird watching stations and setting information signs.

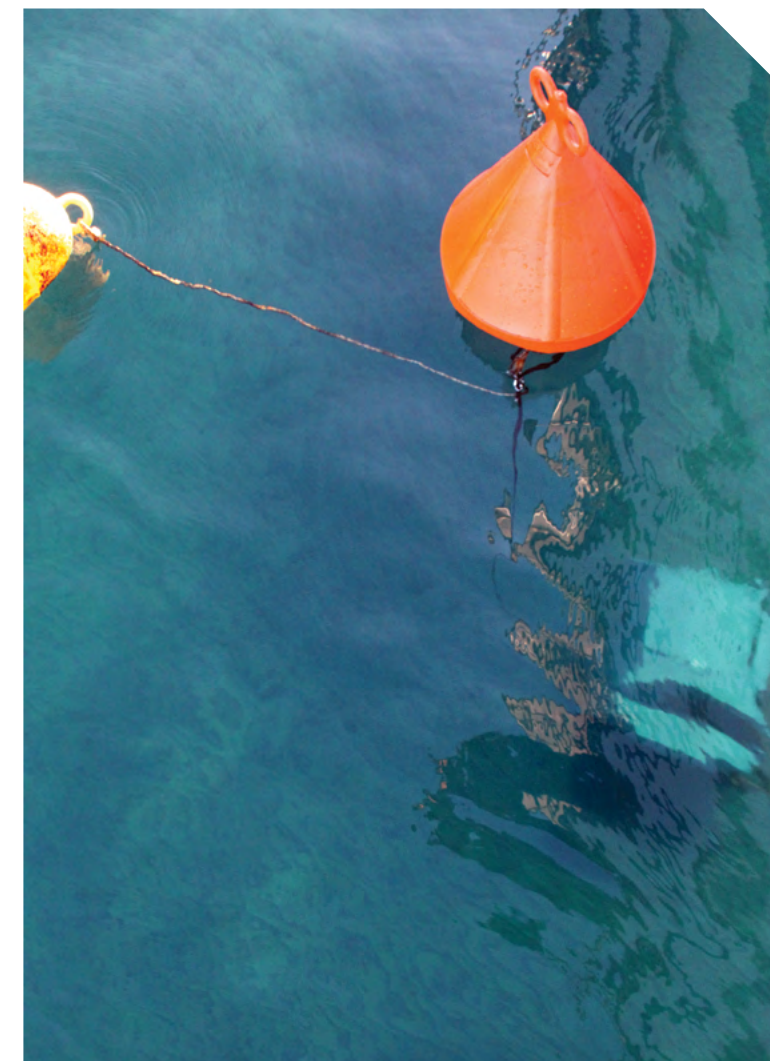
Τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας και η σημασία τους

Στη Ζώνη Ειδικής Προστασίας της Άνδρου περιλαμβάνονται υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας. Πρόκειται για λιβάδια του μεσογειακού φυτού *Posidonia oceanica*, στα πυκνά φυλλώματα των οποίων βρίσκουν καταφύγιο εκατοντάδες ασπόνδυλα της θάλασσας, αλλά και ψάρια με τα οποία τρέφονται δυο από τα τέσσερα είδη πουλιών που προστατεύονται από το πρόγραμμα -ο Αιγαιόγλαρος και ο θαλασσοκόρακας. Η πυκνή και πολύπλοκη δομή τους, αποτελεί έναν εξαιρετικό οικότοπο με μεγάλη βιοποικιλότητα, ενώ ταυτόχρονα παίζει σημαντικό ρόλο στην προστασία των ακτών από τη διάβρωση. Στην Άνδρο, λιβάδια Ποσειδωνίας βρίσκει κανείς σε βάθη από 5 έως 40 μέτρα. Η κύρια απειλή που αντιμετωπίζουν είναι η εκρίζωσή τους εξαιτίας της ανεξέλεγκτης αγκυροβόλησης σκαφών αναψυχής και της αλιείας με δυναμικά συρόμενα εργαλεία.

Οι παρεμβάσεις του προγράμματος LIFE για τα λιβάδια Ποσειδωνίας

Το πρόγραμμα LIFE, επιδιώκοντας να διατηρήσει την ποιότητα των λιβαδιών Ποσειδωνίας που βρίσκονται στη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του νησιού, προχώρησε στην τοποθέτηση ειδικών -φιλικών προς την Ποσειδωνία- αγκυροβολίων αλλά και ειδικής σήμανσης. Έτσι, επιχειρεί να μειώσει την ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών και τις επιπτώσεις της. Επίσης με δράσεις ενημέρωσης των επαγγελματιών που ασχολούνται με την αλιεία, αλλά και περιπολίες γύρω από το νησί, στοχεύει στην ευαισθητοποίηση ειδικών ομάδων ώστε να περιοριστούν οι κίνδυνοι εκρίζωσης για τα λιβάδια Ποσειδωνίας. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η τροφή των θαλασσοπουλιών και ελαχιστοποιείται η πιθανότητα να εγκαταλείψουν το νησί, αναζητώντας κάπου αλλού τροφή.

The underwater fields of Posidonia and their significance

Special Protection Area of Andros includes underwater fields of Posidonia. These are fields of the Mediterranean plant *Posidonia oceanica*, the dense foliage of which shelters hundreds of marine invertebrates and fish, which feed two of the four bird species protected by the project -the Audouin's gull and the Mediterranean shag. Their dense and complex structures are an excellent, richly biodiverse habitat, while at the same time play significant role in protecting coasts from erosion. In Andros, Posidonia beds are found in depths of 5 to 40 meters. The main threat for their existence is eradication due to uncontrolled anchoring of boats and fishing with dynamic towed gears.

Project LIFE interventions for the Posidonia beds

Project LIFE, aiming to conserve the quality of Posidonia beds that belong to the Special Protection Area (SPA) of the island, installed special - friendly to Posidonia - anchorages and special signs. In that way, the project tries to reduce the uncontrolled anchorage of boats and its impacts. In addition, through informing professional fishermen and patrolling the seas around the island, aims in promoting awareness in special groups, in order to limit the danger of eradicating the Posidonia beds. That way, the seabird food supply is secured and it becomes less probable for them to abandon the island in search for food elsewhere.

Η σημασία των ορεινών βιοτόπων

Στην Άνδρο δεν υπάρχουν μόνο υγρά τοπία και λιβάδια Ποσειδωνίας, αλλά και χερσαίοι βιότοποι. Ιδιαίτερα οι ημιορεινοί και ορεινοί αποτελούν βασικό συστατικό στοιχείο των οικοσυστημάτων του νησιού, καθώς φιλοξενούν εκατοντάδες είδη φυτών – κάποια από τα οποία είναι μοναδικά σε όλη την Ελλάδα. Παράλληλα, έχοντας δουλευτεί από τον άνθρωπο στη διαδρομή χιλιάδων χρόνων είτε ως βοσκότοποι, είτε ως καλλιεργήσιμες εκτάσεις (αναβαθμίδες ή «αιμασιές»), αποτελούν ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα και χαρακτηριστικά στοιχεία της Άνδρου. Οι παραδοσιακές ξερολιθιές, οι μελισσότοποι, οι αναβαθμίδες, οι περιστερώνες, τα αλώνια και τα κελιά αποτελούν πολύτιμα στοιχεία των ημιορεινών και ορεινών βιοτόπων, στους οποίους αναπαράγονται και βρίσκουν τροφή σπάνια είδη πουλιών, όπως ο Σπιζαετός, ο Φιδαετός και η Αετογερακίνα.

The significance of the mountainous habitats

Andros does not only have wetlands and Posidoniabeds, but also land habitats. Especially, semi-mountainous and mountainous habitats that are a key component of the island's ecosystems, as they host hundreds of plant species – some of which are unique in Greece. At the same time, by being used by humans for thousands of years, either as pastures or arable land (terraces or ridges [emasies]), they are one of the most recognizable and special characteristics of Andros. Traditional stone walls, beehives, land terraces, dovecots, threshing floors and auxiliary farm buildings are important elements of the semi-mountainous and mountainous habitats, where rare bird species, like the Bonelli's eagle, the short-toed snake eagle and the long-legged buzzard are bred and fed.

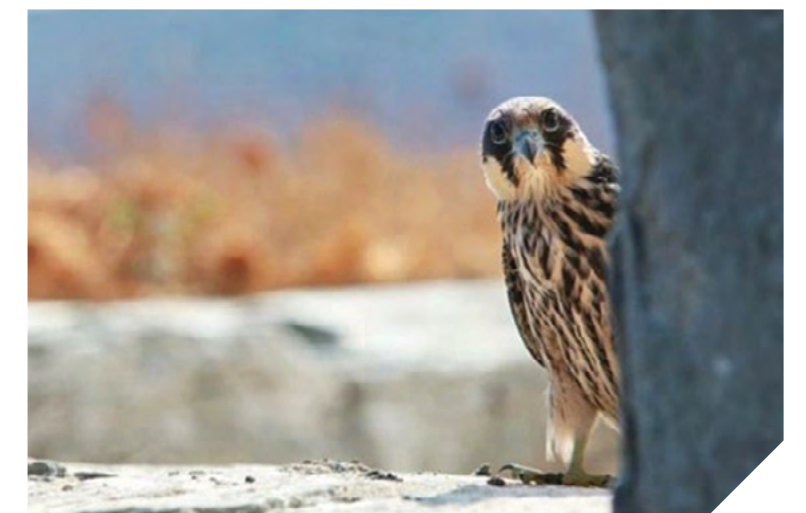
Project LIFE's interventions on land habitats

Project LIFE aiming in enhancing the ecological characteristics of land habitats of Andros (especially those that are related with the food supply of the protected bird species) revived many traditional agricultural crops. These crops included cereals and other plants used as fodder (oats, vetches, barley, clover) and stretched on 10 ha of land terraces on the semi-mountainous zone, granted by their owners for that reason. During harvest, the plants were packed in bundles or "balls", dried and later used as fodder (for sheep, cows, etc.). At the same time, the project revived the traditional breeding of pigeons, by restoring and reusing three dovecots. Dovecots are characteristic buildings of the Cycladic landscape, because of their external complex architectural decorations. They usually have two floors, where the ground floor was used for storing fodder and tools and the upper floor as the nesting place of pigeons, from which the owners took meat and fertilizer. Pigeons, also, are the prey of large predatory birds, like the Bonelli's eagle which is protected by the LIFE project.

Οι παρεμβάσεις του προγράμματος LIFE στους χερσαίους βιότοπους

Το πρόγραμμα LIFE, στην προσπάθεια να συμβάλει στην αναβάθμιση των οικολογικών χαρακτηριστικών των χερσαίων βιοτόπων της Άνδρου (ιδίως εκείνων που σχετίζονται με την τροφή των προστατευόμενων ειδών πουλιών), προχώρησε στην αναβίωση παραδοσιακών γεωργικών καλλιεργειών. Καλλιεργήθηκαν δημητριακά, καθώς και φυτά που χρησιμεύουν ως ζωτροφές (βρώμη, βίκος, κριθάρι, τριφύλλι), σε περίπου 100 στρέμματα αναβαθμίδων της ημιορεινής ζώνης που έχουν παραχωρηθεί εθελοντικά από τους ιδιοκτήτες τους για τον σκοπό αυτόν. Κατά τη συγκομιδή, πακετάρονται σε δεμάτια ή μπάλες, ξεραίνονται και χρησιμοποιούνται αργότερα ως τροφή για διάφορα ζώα (πρόβατα, αγελάδες κλπ).

Παράλληλα, το πρόγραμμα προχώρησε στην αναβίωση της παραδοσιακής εκτροφής περιστέρων, επισκευάζοντας και επαναλειτουργώντας τρεις περιστερώνες. Οι περιστερώνες αποτελούν χαρακτηριστικά κτίσματα του κυκλαδίτικου τοπίου, χάρη στα περίτεχνα αρχιτεκτονικά διακοσμητικά στοιχεία στο εξωτερικό τους. Είναι κτίσματα συνήθως διόροφα, όπου το ισόγειο χρησιμοποιούνταν ως αποθήκη ζωοτροφών και εργαλείων και ο επάνω όροφος ως φωλιά για τα περιστέρια, από τα οποία οι ιδιοκτήτες έπαιρναν το κρέας και το λίπασμα. Τα περιστέρια, εκτός των άλλων, αποτελούσαν λεία των μεγάλων αρπακτικών, όπως ο Σπιζαετός που προστατεύεται από το πρόγραμμα LIFE.

Το Κέντρο Πρώτων Βοηθειών για τραυματισμένα άγρια ζώα

Η ανάγκη προστασίας των ειδών προτεραιότητας από φυσικούς κινδύνους, αλλά και από κινδύνους που σχετίζονται με την ανθρώπινη παρέμβαση οδήγησε το πρόγραμμα LIFE Άνδρου, στη δημιουργία ενός Κέντρου Πρώτων Βοηθειών για τα άγρια ζώα. Το Κέντρο βρίσκεται στο Κόρθι και σε αυτό παρέχονται οι πρώτες βοήθειες σε κάθε άγριο ζώο που χρειάζεται περίθαλψη. Είναι εξοπλισμένο κατάλληλα και διαθέτει την υποδομή που απαιτείται για την άμεση φροντίδα και τη βραχύχρονη παραμονή τραυματισμένων ζώων, υπό την επίβλεψη των εκπαιδευμένων μελών του προγράμματος LIFE και τη βοήθεια της εθελοντικής ομάδας. Από τη δημιουργία του Κέντρου Πρώτων Βοηθειών μέχρι σήμερα, η αύξηση του αριθμού των τραυματισμένων ζώων και πτηνών στα οποία προσφέρεται φροντίδα, είναι εντυπωσιακή. Έχουν προσφερθεί πρώτες βοήθειες σε Μαυροπετρίτες, Κύκνους και άλλα πουλιά, καθώς και σε άλλα είδη, όπως οι θαλάσσιες χελώνες.

Wildlife First Aid Center for injured animals

The need to protect endangered species from natural threats and dangers resulting from human intervention has led the LIFE Andros project to establish a First Aid Center for wild animals.

The center is located in Korthi and provides first aid care in any kind of wild animal that needs help. It is suitably equipped and has all the necessary infrastructure for the immediate care and short term hospitalization of injured animals under the care of the trained LIFE project's members and the help of volunteers. Since the establishment of the First Aid Center, the increase of injured animals and birds that have been treated, has been remarkable. The Center has provided first aid care to Eleonora's falcons, Swans and other birds, as well as other species, such as sea turtles."

Παράλληλες δράσεις

Το πρόγραμμα LIFE Άνδρου σε αρκετές περιπτώσεις προχώρησε ακόμη πιο πέρα, θέλοντας να δείξει με απτά παραδείγματα σε νέους ανθρώπους ότι η αναβίωση παραδοσιακών ανθρώπινων δραστηριοτήτων, στις σημερινές πολύ δύσκολες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, μπορεί να αποτελέσει βιώσιμη οικονομική προοπτική για όσους θελήσουν να επενδύσουν σε τοπικά προϊόντα τα οποία συνδέονται με τη μοναδική φυσική και πολιτιστική κληρονομιά του νησιού. Έτσι, προς την κατεύθυνση αυτή διοργανώθηκαν σεμινάρια, ενώ σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών πραγματοποιήθηκε καταγραφή των τοπικών αγροτικών ποικιλιών του νησιού, ως παρακαταθήκη για τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς. Επίσης, δημιουργήθηκε «τράπεζα σπόρων» με ντόπιες ποικιλίες και έγινε πιλοτική καλλιέργεια σε έκταση που παραχωρήθηκε από την Καίρειο βιβλιοθήκη, στο κτήμα Αγαδάκη, στα Απατούρια.

Δράσεις ενημέρωσης

Ένα πολύ σημαντικό και κρίσιμο κομμάτι για την επιτυχία του προγράμματος αφορά στην ενημέρωση και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών της Άνδρου. Εκτυπώθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και ημερολόγια, εκδόθηκε πολυσέλιδο λεύκωμα, στάλθηκαν newsletter σε συγκεκριμένους αποδέκτες και δημιουργήθηκαν τρία ντοκιμαντέρ – ένα 25λεπτο και δυο 10λεπτα- που παρέχουν σημαντικές πληροφορίες τόσο για την περιοχή Natura της Άνδρου, όσο και για τα προστατευόμενα είδη, στοχεύοντας στην ευαισθητοποίηση του κοινού. Το υλικό χρησιμοποιήθηκε και για την τουριστική προβολή της Άνδρου, καθώς διανεμήθηκε σε μεγάλες τουριστικές εκθέσεις την Ελλάδα και το εξωτερικό. Παράλληλα, λειτουργεί ιστοσελίδα για το πρόγραμμα στα ελληνικά και τα αγγλικά (www.androslife.gr), στην οποία παρέχονται πληροφορίες για τους στόχους, τις δράσεις, τα επιστημονικά ευρήματα του προγράμματος και τα αναμενόμενα οφέλη για το νησί και τους κατοίκους του.

Τέλος, διοργανώθηκαν δυο εκθέσεις για το Πρόγραμμα LIFE στην Άνδρο και παρουσιάσεις του προγράμματος στα μέλη των πολιτιστικών συλλόγων του νησιού, που εδρεύουν στην Αθήνα. Πολύ σημαντικό είναι και το Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος, το οποίο διατέθηκε στα σχολεία του νησιού, στο τοπικό Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, καθώς και σε σχολεία και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς εκτός Άνδρου. Περισσότεροι από 2000 μαθητές και μαθήτριες εντός και εκτός Άνδρου χρησιμοποίησαν το εκπαιδευτικό υλικό στα πλαίσια περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων με την καθοδήγηση των δασκάλων και καθηγητών τους και πάνω από 100 εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στα ενημερωτικά σεμινάρια που οργανώθηκαν.

Other actions

LIFE Andros project, in many cases, took a step further, trying to convince young people that the revival of traditional human activities, in today's extremely difficult social and economic conditions, can be a sustainable economic choice for those willing to invest in local products, connected with the unique natural and cultural inheritance of the island.

To this end, the project organized related seminars, while in cooperation with the Agricultural University of Athens the local crops of the island were recorded in order to help all interested farmers and producers.

In addition, the project created a "seed bank" with local crop varieties and started a pilot farm in an area that was given by Kairios library in Agadakis estate at Apatouria.

Informative actions

A very important and vital part for the project's success has to do with informing and increasing environmental awareness for all residents and visitors of Andros. To this end the project team printed brochures and calendars, published a multi-page album, sent newsletters to specific recipients and helped create three documentaries – the duration of one of which was 25 minutes, while the duration of the other two was 10 minutes – which provide important information both on the NATURA areas of Andros and the protected species, aiming in increasing public awareness.

This material was, also, used for the touristic promotion of Andros, as it was given out in many important touristic exhibitions in Greece and abroad. Also, the project has a website, both in Greek and English (www.androslife.gr), where the visitor can find information on the project's goals, actions, scientific findings and the expected benefits for the island and its residents. Finally, project LIFE Andros organized two exhibitions, while the project was presented to the members of cultural associations of the island that are based in Athens. The Environmental Education materials that were created under the program and have been distributed to all the schools of the island, the local Center of Environmental Education, as well as in schools and other education institutions outside Andros, played also a very significant role. More than 2.000 students participated in the activities accompanying the materials and more than 100 teachers attended the educational seminars that had been organized.

Ευαισθητοποίηση και εθελοντισμός

Εξαιρετικής σημασίας για τη λειτουργία του προγράμματος LIFE ήταν η δημιουργία της Εθελοντικής Ομάδας διατήρησης της βιοποικιλότητας του νησιού. Σε αυτήν εντάχθηκαν εθελοντές από κάθε γεωγραφική ενότητα του νησιού, κάνοντας έτσι πιο αποτελεσματικές τις διάφορες δράσεις και εξασφαλίζοντας τη συνέχεια των δράσεων του Προγράμματος και μετά την ολοκλήρωσή του. Οι εθελοντές του προγράμματος παρακολούθησαν σεμινάρια παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα πουλιά, υλοποίησαν περιηγήσεις στις προστατευόμενες περιοχές του νησιού, με σκοπό τη γνωριμία με την орνιθοπανίδα της Άνδρου, έλαβαν μέρος σε δράσεις όπως την απελευθέρωση Μαυροπετρινών, φρόντισαν τραυματισμένα πουλιά και συμμετείχαν στην οργάνωση Σεμιναρίου για τον орνιθотουρισμό σε επαγγελματίες του τουρισμού στην Άνδρο.

Awareness and volunteering

The creation of the Volunteer Team for the preservation of biodiversity of Andros has been of critical importance for LIFE project. The team includes volunteers from every geographical area of the island, a fact that facilitates the various actions and guarantees the continuation of the Project's actions, even after its conclusion. The project's volunteers attended a seminar for providing first aid to injured birds, walked around the protected areas of the island, in order to acquaint themselves with the bird fauna of Andros, participated in actions, like the freeing of Eleonora's falcons, cared for injured birds and helped in organizing a seminar on "bird tourism" for the tourism professionals of Andros.

Project's LIFE benefits for Andros

As the LIFE ANDROS project comes to its conclusion, the question that arises is the following: how did Andros profit from this project?

In summary, some of the project's benefits were the following:

- Protecting the island's environment, through targeted interventions in wetlands and Posidonia beds which would not be possible to realize any other way – especially due to lack of funds – with local or governmental funding.
- Creating the conditions for continuing the implementation of measures for the protection, management and enhancement of the area that belongs to the Natura 2000 network, with the help of the Special Protection Area (SPA) management committee.
- Promoting Andros as a special destination internationally, and in Greece, to all the friends of ecotourism, as far as the local natural environment is concerned. In combination with many other important actions, like the European certification of hiking trails.
- Reviving traditional farming methods and reopening dovecots that had been abandoned for years.
- Securing valuable machinery and other equipment which the municipality of Andros could not have gotten hold of without the project.
- Capitalizing on the successful conclusion of an ambitious European project by securing other – very important – programs. A new project is about to begin soon for the conservation and re-cultivation of abandoned terraces, the products of which will be distributed to the market, giving significant impetus to the primary sector.

Τα οφέλη της Άνδρου από το πρόγραμμα LIFE

Καθώς το πρόγραμμα LIFE ANDROS ολοκληρώνεται, το ερώτημα που προκύπτει είναι: Τι κέρδισε η Άνδρος από την υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος;

Επιγραμματικά θα μπορούσε να αναφέρει κανείς τα εξής:

- Να προστατευθεί το περιβάλλον του νησιού, με στοχευμένες παρεμβάσεις σε υγρότοπους και σε λιβάδια ποσειδωνίας, που δεν θα ήταν δυνατόν να γίνουν –κυρίως εξαιτίας στενότητας χρηματοδότησης– από ίδιους ή κρατικούς πόρους.
- Να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε να συνεχιστεί η υλοποίηση μέτρων προστασίας, διαχείρισης και ανάδειξης της περιοχής του δικτύου Natura 2000, μέσα από τη λειτουργία της επιτροπής διαχείρισης της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του νησιού.
- Να προβληθεί διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα, η Άνδρος στους πιστούς φίλους του φυσιολατρικού τουρισμού ως ξεχωριστός προορισμός όσον αφορά το τοπικό φυσικό περιβάλλον. Σε συνδυασμό μάλιστα με άλλες, πολύ σημαντικές ενέργειες, όπως είναι η ευρωπαϊκή πιστοποίηση των πεζοπορικών διαδρομών.
- Να αναβιώσουν παραδοσιακές μέθοδοι καλλιέργειας και να επαναλειτουργήσουν περισσότερες που είχαν εγκαταλειφθεί για πολλά χρόνια.
- Να εξασφαλιστεί πολύτιμος μηχανολογικός και άλλος εξοπλισμός, τον οποίον ο Δήμος Άνδρου δεν θα είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει χωρίς το πρόγραμμα.
- Να κεφαλαιοποιήσει την επιτυχή ολοκλήρωση ενός φιλόδοξου ευρωπαϊκού προγράμματος, με τη εξασφάλιση και άλλων –πολύ σημαντικών– προγραμμάτων. Ήδη σύντομα πρόκειται να ξεκινήσει ένα νέο πρόγραμμα για τη συντήρηση και επανακαλλιέργεια εγκαταλελειμμένων αναβαθμίδων, τα παραγόμενα προϊόντα των οποίων θα διοχετεύονται στην αγορά δίνοντας σημαντική ώθηση στον πρωτογενή τομέα.

LIFE10 NAT/GR/637 ANDROSSPA

design&print: BRIGHTMEDIA

«Με την συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την οικονομική στήριξη του Πράσινου Ταμείου»

«With the contribution of LIFE+ financial instrument of the European Union and the financial support of the Green Fund»

